

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกบรรพชาอุปสมบทของพุทธศาสนิกชน

ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา*

FACTORS AFFECTING THE DECISION TO CHOOSE THE ORDINATION OF BUDDHISTS IN PAK CHONG DISTRICT NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

พระมหาศักรินทร์ สุระเมธี (ศรีแจ่ม)¹, พระครูขันติธรรมธารีย์² และ พระครูศรีปริยัตยารักษ์³

Pnramaha Sakkarin Suramedhi (Srichaem)¹, Phrakhruxanthithammatharee² and PhrakruSripriyatayarak³

¹⁻³มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

¹⁻³Mahachulalongkomrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding author E-mail: Suri1358355@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) ศึกษาระดับการตัดสินใจเลือกบรรพชาอุปสมบท (2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกบรรพชาอุปสมบท (3) นำเสนอแนวทางส่งเสริมการตัดสินใจเลือกบรรพชาอุปสมบท ระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.865 จากกลุ่มตัวอย่างได้แก่ พระสงฆ์ จำนวน 309 รูป วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์โดยใช้การถดถอยแบบขั้นตอน และการวิจัยเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 10 รูปหรือคน วิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1.ระดับการตัดสินใจเลือกบรรพชาอุปสมบทของพุทธศาสนิกชนในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$) 2. ความพึงพอใจของบุคคลส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกบรรพชาอุปสมบทของพุทธศาสนิกชน มี 2 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า ความพึงพอใจของบุคคล สามารถร่วมกันทำนายการตัดสินใจเลือกบรรพชาอุปสมบทของพุทธศาสนิกชนร้อยละ 52.3 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย 3. แนวทาง

* Received 10 April 2024; Revised 24 April 2024; Accepted 28 April 2024

ส่งเสริมการตัดสินใจเลือกบรรพชาอุปสมบทของพุทธศาสนิกชน พบว่า ความพึงพอใจของบุคคล เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกบรรพชาอุปสมบทของพุทธศาสนิกชน ได้ทั้ง 4 ด้าน มีลักษณะ ดังนี้ 1) ด้านการทำหน้าที่ของพุทธศาสนิกชน ได้แก่ ได้ประกอบพิธีทางศาสนา พิธีกรรม น้อมนำไปปฏิบัติ 2) ด้านการทำหน้าที่ของคนไทย ได้แก่ ได้แสดงความกตัญญูทวดเวที่ ได้ตอบแทนคุณบิดามารดา ได้เปิดโอกาสให้ได้สืบทอดพระศาสนา 3) ด้านการสนองพระคุณบิดามารดา ได้แก่ ได้เชิญชูคุณบิดามารดา อุทิศส่วนกุศลแก่เหล่าญาติ สร้างศรัทธาแก่วงศ์ตระกูล 4) ด้านการฝึกฝนอบรมพัฒนาตนเอง ได้แก่ พัฒนาตนเองเพื่อให้ทันต่อโลก ได้มีการสร้างบารมีให้กับตนเองและครอบครัว

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผล, การบรรพชาอุปสมบท, พุทธศาสนิกชน

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the level of decision making in choosing ordination (2) to study factors affecting the decision to choose ordination (3) to present guidelines for promoting decision making in choosing ordination ordination. The research method is a combined method. Quantitative research used a questionnaire with a reliability value of 0.865 from a sample of 3 0 9 monks. Data were analyzed using statistics, frequency, percentage, mean, standard deviation and analyzed using stepwise regression. and qualitative research Interviews with 1 0 key informants or people were analyzed descriptively.

The research results found that 1 . The level of decision to choose Buddhist ordination ordination in Pak Chong District. Nakhon Ratchasima Province Is at a high level ($\bar{X}$ = 4 .1 7) 2 . Personal satisfaction Affecting the decision to choose Buddhist ordination, there are two aspects, with statistical significance at the 0.01 level, indicating that individual satisfaction They were able to jointly predict the decision to choose Buddhist ordination for 5 2 .3 percent of Buddhists, thus accepting the research hypothesis. 3. Guidelines for

promoting the decision to choose Buddhist ordination. It was found that individual satisfaction It is a factor affecting the decision to choose Buddhist ordination in all 4 aspects, as follows: 1) The duties of Buddhists include performing religious ceremonies, listening to Dhamma, and putting them into practice. 2) The performance of Thai people's duties includes showing gratitude to benefactors. I paid back to my parents. It has given Thai men the opportunity to inherit the religion. 3) In the aspect of responding to the kindness of parents, including inviting and honoring parents Dedicating the merit of relatives and build faith in the family. 4) Training and self-development, including developing oneself well in order to keep up with the world. You have created merit for yourself and your family.

Keywords: Factors that affect, Ordination, Buddhist

บทนำ

ในปัจจุบันพุทธศาสนิกชนนิยมเลือกตัดสินใจการแก้ไขหรือปรับปรุงตัวเองหรือหาทางพ้นทุกข์ด้วยการหันเข้าหาพระพุทธศาสนาถือเอาหลักคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเป็นเครื่องยึดหลักดำเนินชีวิตโดยเฉพาะเรื่องของการตัดสินใจต่อการเปลี่ยนแปลงตัวเองเพื่อนำไปพัฒนาสังคมการพัฒนาที่สำคัญที่สุดก็คือการพัฒนาด้านจิตใจของบุคคลนั้นๆ การเลือกตัดสินใจในบรรพชาอุปสมบทถือเป็นการยอมรับหรือเปิดโอกาสน้อมนำเอาหลักธรรมในพระพุทธศาสนามาเป็นตัวพัฒนาจิตใจให้สมบูรณ์ขึ้นการเลือกบรรพชาอุปสมบทถือว่าเป็นค่านิยมประการหนึ่งซึ่งได้รับการยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้และให้ผลได้ ต่อบุคคลหรือสังคมได้อย่างมากมายในสังคมไทยตั้งแต่สมัยโบราณเป็นต้นมา นั้นถือว่าการบรรพชาอุปสมบทนั้นเป็นประเพณีที่ปฏิบัติสืบต่อมาคู่ (คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2560)

การตัดสินใจเลือกบรรพชาอุปสมบทในปัจจุบันของพุทธศาสนิกชนส่วนมากไม่ได้เกิดจากความพึงพอใจแต่เกิดจากถูกบังคับเพื่อต้องการรักษาประเพณีที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาเพราะจะเห็นได้ว่าการบรรพชาอุปสมบทในปัจจุบันนี้เป็นแค่การทำหน้าที่สนองความต้องการของบุคคลอื่นหรือบางครั้งการบรรพชาอุปสมบทก็เกิดจากความต้องการหรือความคาดหวังของผู้ที่เป็น

มารดาบิดาหรือสังคมเมื่อการกระทำไม่ได้เกิดจากการตัดสินใจจะเห็นบุคคลที่เข้ารับการบรรพชาอุปสมบททุกวันนี้ไม่ได้กำหนดเป้าหมายของการบรรพชาอุปสมบททำให้บุคคลที่จะแสวงหาผลประโยชน์จากการบรรพชาอุปสมบทมีอยู่มากมายจึงทำให้ส่งผลเสียในอนาคตที่เป็นเนื้อร้ายในระยะยาวและทำให้พระพุทธศาสนาขาดพระภิกษุสามเณรที่มีคุณภาพอย่างที่ตั้งเป้าหมายไว้ เพราะเหตุนี้พุทธศาสนิกชนที่ตัดสินใจเลือกการบรรพชาอุปสมบทต้องมีความพึงพอใจที่ประกอบด้วยความคาดหวังเพื่อก่อให้เกิดแรงผลักดันนำพระพุทธศาสนาบรรลุเป้าหมายด้วยการรับภาระธรรมาของพระพุทธศาสนา คือ ด้านคันถธุระ ศึกษาเล่าเรียนพระพุทธพจน์ที่เป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าโดยการตัดสินใจเลือกบรรพชาอุปสมบทเพื่อศึกษาเล่าเรียนพระพุทธพจน์บททรงพระไตรปิฎกตามสติปัญญาของตน มีทั้งการท่องบ่น จนถึงการทรงจำเพื่อรักษาพระพุทธพจน์ไว้ เพื่อให้มีการแนะนำสั่งสอนมีการเผยแผ่พระพุทธพจน์แก่พุทธศาสนิกชนที่กำลังเลือกตัดสินใจบรรพชาอุปสมบทด้วยคำสั่งสอนที่ถูกต้องด้วยการรักษาดำรงและคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา ด้านวิปัสสนาธุระ คืองานที่มุ่งเน้นเรื่องของการอบรมปัญญาให้เกิดโดยการปล่อยวางภาระทั้งปวง ทำกายใจให้เบา ยินดีในเสนาสนะที่เรียบง่าย พิจารณาถึงความเสื่อมไปสิ้นไปในสังขารร่างกายจนเห็นสามัญลักษณะคือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ได้ชัดเจน เจริญอบรมวิปัสสนาต่อเนื่องไปไม่ขาดสายจนถึงวิโมกข์คืออนิมิตตวิโมกข์ อัปปณิหิตวิโมกข์ และสุญญตวิโมกข์จนก้าวสู่หลักชัยคือวิมุตติคว้าวรหัตผลได้บรรลุกิจ (พระธรรมปิฎก ป.อ.ปยุตโต, 2549)

ดังนั้น ผู้วิจัยซึ่งมีความสัมพันธ์ในฐานะเป็นภิกษุที่อยู่ในอำเภอปากช่องจึงมองเห็นความสำคัญของการตัดสินใจในการบรรพชาอุปสมบทเพราะผู้ที่ต้องการเข้ารับการบรรพชาอุปสมบทนั้นต้องผ่านกระบวนการของความคิดตลอดจนถึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการบวชและกำหนดเป้าหมายของการบรรพชาอุปสมบทว่าเมื่ออุปสมบทเข้ามาแล้วจะต่อยอดคุณค่าชีวิตของความเป็นมนุษย์เพื่อเสียสละอุทิศตนมาบำรุงพระพุทธศาสนาให้มั่นคงถาวรสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการตัดสินใจเลือกบรรพชาอุปสมบทของพุทธศาสนิกชนในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกบรรพชาอุปสมบทของพุทธศาสนิกชนในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

3. เพื่อนำเสนอแนวทางส่งเสริมการตัดสินใจเลือกบรรพชาอุปสมบทของพุทธศาสนิกชนในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย งานวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ซึ่งเป็นการผสมผสานวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

1. ประชากรเป้าหมาย

ประชากร ได้แก่ พระสงฆ์ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 1,347 รูป (สำนักงานเจ้าคณะอำเภอปากช่อง, 2565)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พระสงฆ์ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 309 รูป

2.1 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการกำหนดขนาดตัวอย่างในการวิจัย ทำการสุ่มจากกลุ่มประชากรโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973)

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดย	N	=	จำนวนประชากรทั้งหมด
	e	=	ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (นิยมใช้ 0.05)
	n	=	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อแทนค่าสูตรข้างต้นจะได้

$$\begin{aligned} n &= \frac{1,347}{1 + 1,347 (0.05)^2} \\ n &= 308.44 \end{aligned}$$

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 309 รูป ผู้วิจัยจึงนำมาคำนวณตามสัดส่วนที่เหมาะสมของพระสงฆ์แต่ละตำบล โดยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ

3. การกำหนดวิธีการเก็บและรวบรวมข้อมูล

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยศึกษาจากเอกสาร หนังสือ ตำรา วารสาร สิ่งพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกบรรพชาอุปสมบทของพุทธศาสนิกชนในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ 1. การวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา (Contents Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของประเด็นคำถามการวิจัยกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยในรูปแบบของเทคนิคการวิเคราะห์ IOC (Index of Congruence) โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบไม่น้อยกว่า 5 ท่าน ได้ผลการหาค่า IOC ระหว่าง 0.6 - 1.00 ทุกข้อ 2. การหาค่าความเที่ยง (Reliability) นำไปแจกให้กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของความเชื่อมั่นแบบสอบถาม (Try out) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.865 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นในระดับสูงสามารถนำไปแจกกับกลุ่มตัวอย่างได้

3.2 วิธีการเก็บและรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บข้อมูลเชิงปริมาณตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) จัดเตรียมเครื่องมือตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถาม ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการแจกแบบสอบถาม

2) ผู้วิจัยเสนอติดต่อขอหนังสือจากหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือถึงเจ้าคณะอำเภอปากช่อง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเข้าแจกแบบสอบถาม (Questionnaire)

3) ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่รับกลับมาก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสังคมศาสตร์

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดไปทำการตรวจสอบความถูกต้อง การลงรหัส และประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์เพื่อทำการคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์การนำเสนอและสรุปผลการวิจัย โดย 1) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ สถิติ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์โดยใช้การถดถอยแบบขั้นตอน (Stepwise Regression Analysis)

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผู้วิจัยได้กำหนดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) เป็นผู้เชี่ยวชาญทางวิชาการที่เกี่ยวข้องหรือมีประสบการณ์โดยตรงเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 รูปหรือคน

2. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยวิธีการ ดังนี้

1) นำข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ 2) นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็น แล้วเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย 3) วิเคราะห์คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context) 4) สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกบรรพชาอุปสมบทของพุทธศาสนิกชนในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1. ข้อที่ 2. และข้อที่ 3 ตามลำดับดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ 1 ระดับการตัดสินใจเลือกบรรพชาอุปสมบทของพุทธศาสนิกชนในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม (n=309)

ความพึงพอใจของบุคคล	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1) ด้านความต้องการ	4.47	0.62	มาก
2) ด้านแรงผลักดัน	4.18	0.66	มาก
3) ด้านเป้าหมาย	4.15	0.77	มาก
โดยภาพรวม	4.27	0.55	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการปฏิบัติของของพระสงฆ์ที่มีต่อความพึงพอใจของบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.27$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านความต้องการ ($\bar{X}=4.47$) ด้านแรงผลักดัน ($\bar{X}=4.18$) ด้านเป้าหมาย ($\bar{X}=4.15$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ 2 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของการตัดสินใจเลือกบรรพชาอุปสมบทของพุทธศาสนิกชนในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

ความพึงพอใจของ บุคคลที่ได้รับการ คัดเลือกเชิงสมการ	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
1) ด้านเป้าหมาย	0.326	0.038	0.436	8.461	0.000
2) ด้านความต้องการ	0.167	0.048	0.179	3.468	0.001
ค่าคงที่ (Constant)	2.070	.224		9.243	0.000

Multiple R = 0.523^b R² = .273 Adjusted R² = 0.268 Std. Error = 0.492, F=57.465, P= 0.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกบรรพชาอุปสมบทของพุทธศาสนิกชนในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ความพึงพอใจของบุคคล ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกบรรพชาอุปสมบทของพุทธศาสนิกชนในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มี 2 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า ความพึงพอใจของบุคคลสามารถร่วมกันทำนายการตัดสินใจเลือกบรรพชาอุปสมบทของพุทธศาสนิกชนในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ได้ร้อยละ 52.3 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเป้าหมายสามารถทำนายการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอพระทองคำ จังหวัดนครราชสีมา ได้ร้อยละ 43.6 และด้านความต้องการ สามารถทำนายการตัดสินใจเลือกบรรพชาอุปสมบทของพุทธศาสนิกชนในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ได้ร้อยละ 17.9

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ 3 แนวทางส่งเสริมการพบว่า การตัดสินใจเลือกบรรพชาอุปสมบทของพุทธศาสนิกชนในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มีลักษณะดังนี้

1) ด้านความต้องการ ได้แก่ พุทธศาสนิกชนมีความต้องการบวชในพระพุทธศาสนาด้วยความศรัทธา ต้องการเรียนรู้หลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา เป็นประเพณีที่ชาวไทยควรปฏิบัติสืบต่อไป มีพฤติกรรมที่ไม่ดีบางอย่างถ้าต้องการให้คนอื่นให้อภัยหรือไม่ถือโทษต้องอาศัยการอุปสมบท ต้องการเสาะแสวงหาความสงบสุขอย่างแท้จริง

2) ด้านแรงผลักดัน ได้แก่ ต้องการสนองพระคุณของบิดามารดา ต้องการทำหน้าที่ของพุทธศาสนิกชน ต้องการฝึกฝนอบรมพัฒนาตนเอง ต้องการทำหน้าที่ของคนไทย ต้องการยอมรับความเปลี่ยนแปลง

3) ด้านเป้าหมาย ได้แก่ ต้องการศึกษาพระธรรมวินัยทางพระพุทธศาสนา ต้องการดำรงพระพุทธศาสนาให้มั่นคงสืบไป ต้องการสืบสารประเพณีอันดีงามของบรรพบุรุษ ต้องการแสวงหาความสุขทางใจ ทำให้ตนเองมีหลักแนวคิดอย่างมีเหตุผลในการดำเนินชีวิตเมื่อปัจจัยข้างต้น ทั้ง 3 ด้วยเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกบรรพชาอุปสมบทของพุทธศาสนิกชนในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ได้ทั้ง 4 ด้าน มีลักษณะ ดังนี้

1) ด้านการทำหน้าที่ของพุทธศาสนิกชน ได้แก่ บวชเพราะบิดามารดาขอให้บวช บวชเพื่ออุทิศส่วนกุศล บวชเพราะศรัทธาให้ตัวพระอุปัชฌาย์ ทำบุญและประกอบพิธีทางพระพุทธศาสนาตามกาล การเข้าวัดทำบุญ ฟังธรรม และน้อมนำไปปฏิบัติ เป็นการสืบพระศาสนาด้วยการบำรุงพระภิกษุสงฆ์

2) ด้านการทำหน้าที่ของคนไทย ได้แก่ บวชตามประเพณีใครได้บวชลูกถือว่าได้บุญกุศลมาก มีเชื่อว่าการบวชนำให้พ่อแม่ได้จับชายผ้าเหลืองขึ้นสวรรค์ เพื่อแสดงความกตัญญู กตเวทิต่อผู้มีพระคุณ เป็นการตอบแทนคุณบิดามารดา เป็นกุศโลบายงดเว้นจากการเบียดเบียน เปิดโอกาสให้ชาวไทยได้สืบทอดพระศาสนา

3) ด้านการสนองพระคุณบิดามารดา ได้แก่ บวชตามประเพณีใครได้บวชลูกถือว่าได้บุญกุศลมาก มีเชื่อว่าการบวชนำให้พ่อแม่ได้จับชายผ้าเหลืองขึ้นสวรรค์ เพื่อแสดงความกตัญญู กตเวทิต่อผู้มีพระคุณ เชิญชวนบิดามารดาต่อสังคัม อุทิศส่วนกุศลของเหล่าญาติ สร้างศรัทธา แก้วศัตรกุล

4) ด้านการฝึกฝนอบรมพัฒนาตนเอง ได้แก่ เพื่อศึกษาไตรสิกขา บวชเพื่อฝึกสมาธิ มีต้องการความสงบ พัฒนาตนเองได้เป็นอย่างดีเพื่อให้ทันต่อโลก มีการพัฒนาอยู่ตลอด ได้มีการสร้างบารมีให้กับตนเองและครอบครัว

อภิปรายผล

ได้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ระดับการตัดสินใจเลือกบรรพชาอุปสมบทของพุทธศาสนิกชนในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านบวชเพื่อศึกษาพระธรรม 2) ด้านบวชเป็นประเพณี 3) ด้านบวชเพื่อทดแทนคุณ 4) ด้านบวช

เพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนา แสดงให้เห็นว่า การเลือกเส้นทางที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับตนเองจะส่งผลให้ชีวิตของเรากลายเป็นที่ประทับใจและมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น การเลือกบรรพชาอุปสมบทของพุทธศาสนิกชนในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา นั้นมีความหมายอันสำคัญที่ช่วยให้เราพัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างความสงบสุขในใจให้กับตัวเราเองและคนรอบข้างได้อย่างเต็มที่และสมบูรณ์แบบ การตามศาสนาอาจช่วยให้เรามีแนวทางและแรงบันดาลใจในการแก้ไขปัญหาและท้าทายในชีวิตอันเต็มไปด้วยความท้าทายและความสำเร็จได้อย่างมีความสุขและสมหวัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสนธยา อธิจิตโต (แฝกสูงเนิน) (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการบวชของพุทธศาสนิกชนในอำเภอสูงเนินจังหวัดนครราชสีมา” ผลการศึกษาพบว่า พระภิกษุสงฆ์ ในการปกครองคณะสงฆ์อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการบวชของพุทธศาสนิกชนในอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

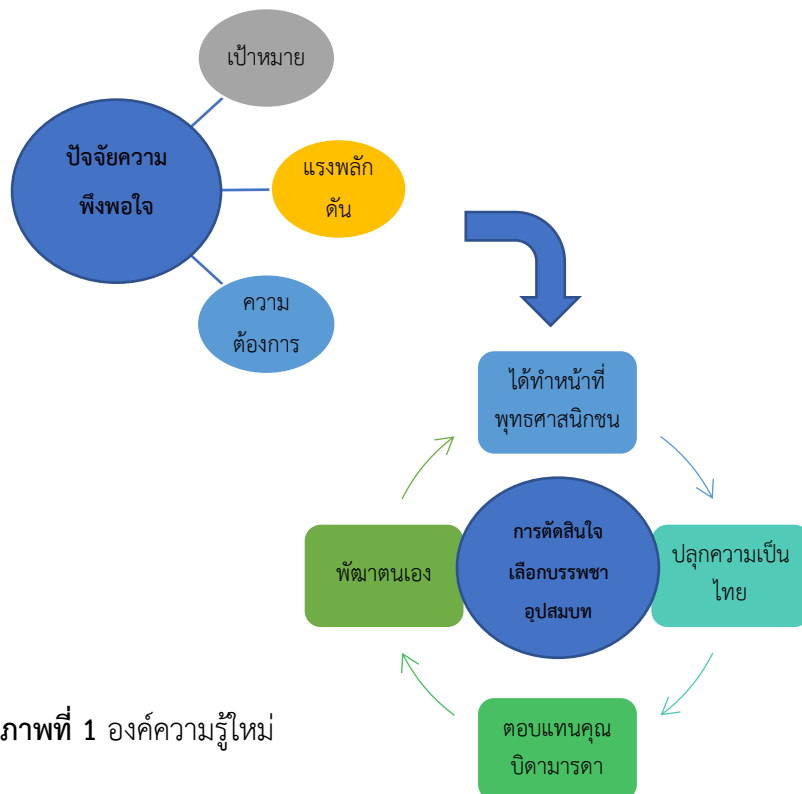
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกบรรพชาอุปสมบทของพุทธศาสนิกชนในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ความพึงพอใจของบุคคล ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกบรรพชาอุปสมบทของพุทธศาสนิกชนในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มี 2 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า ความพึงพอใจของบุคคล สามารถร่วมกันทำนายการตัดสินใจเลือกบรรพชาอุปสมบทของพุทธศาสนิกชนในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ได้ร้อยละ 52.3 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเป้าหมาย สามารถทำนายการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอพระทองคำ จังหวัดนครราชสีมา ได้ร้อยละ 43.6 และด้านความต้องการ สามารถทำนายการตัดสินใจเลือกบรรพชาอุปสมบทของพุทธศาสนิกชนในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ได้ร้อยละ 17.9 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐกรณ์ พงษ์ประเสริฐ. (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงจำนวนสามเณรในพระพุทธศาสนา” ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการศึกษาที่วัดจากอัตราส่วนจำนวนประชากรเด็กต่อจำนวนโรงเรียนปัจจัยด้านศาสนาที่วัดจากจำนวนประชากรต่อจำนวนพระภิกษุและปัจจัยด้านเทคโนโลยีที่วัดจากอัตราส่วนผู้ใช้โทรศัพท์มือถือมีผลกระทบเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญต่อจำนวนสามเณร ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่วัดจากจำนวนประชากรเด็กผู้ชายปัจจัยด้านสังคมที่วัดจากจำนวนการหย่าร้างและร้อยละของจำนวนประชากรที่อาศัยในเขตเทศบาลมีผลกระทบเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ

3. แนวทางการส่งเสริมการตัดสินใจเลือกบรรพชาอุปสมบทของพุทธศาสนิกชนในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า การบวชพระนับแสนรูปจะ

สร้างกระแสความตื่นตัวในการฟื้นฟูประเพณีการบวชกลับคืนมาอีกครั้งหนึ่ง และจะทำให้ปัญหาวัดร้างหมดสิ้นไป กลับกลายมาเป็นวัดรุ่งทั้งแผ่นดิน ซึ่งจะมีผลให้พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรือง มั่นคงเป็นปึกแผ่น และสามารถแผ่ขยายไปดับทุกข์ในใจของผู้คนได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูวิธานอุดมกิจ (ฉัตรชัย จงเจตติ) (2567) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางส่งเสริมการบรรพชาอุปสมบทของพุทธศาสนิกชนในสังคมไทย” ผลการวิจัยพบว่า แนวทางส่งเสริมการบรรพชาอุปสมบทของพุทธศาสนิกชนในสังคมไทย แบ่งออกเป็น 3 แนวทางประกอบด้วย การส่งเสริมการบรรพชาอุปสมบทโดยภาครัฐ คือหน่วยงานรัฐต้องร่วมมือกันกับคณะสงฆ์ในการกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมการบรรพชาอุปสมบท การส่งเสริมการบรรพชาอุปสมบทโดยคณะสงฆ์ โดยคณะสงฆ์ต้องพัฒนาประโยชน์ที่จะได้รับจากการบรรพชาและอุปสมบท และการส่งเสริมการบรรพชาอุปสมบทโดยภาคเอกชนและประชาสังคม โดยร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาคเอกชนและประชาชนสนับสนุนการบรรพชาอุปสมบทในรูปแบบต่าง ๆ

องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัยผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์องค์ความรู้ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

จากภาพที่ 1 ได้สังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ปัจจัยความพึงพอใจของบุคคล หมายถึง ปัจจัยที่เป็นสิ่งจูงใจของบุคคลในการน้อมกาย จิตใจของตนเข้ามาบรรพชาอุปสมบทในพระพุทธศาสนา ได้แก่ 1) เป้าหมาย 2) แรงผลักดัน 3) ความต้องการ ซึ่งปัจจัยความพึงพอใจของบุคคลทั้ง 3 ประการข้างต้นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ที่ทำให้เกิดการตัดสินใจเลือกบรรพชาอุปสมบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งกุลบุตรเมื่อได้เข้าไปพิจารณาในปัจจัยเหล่านี้ ก็จะทำให้สร้างแรงจูงใจแก่ตนเองมากยิ่งขึ้น และส่งผลให้เกิดการเลือกตัดสินใจด้วยเหตุผล ดังมีลักษณะดังต่อไปนี้

1) ทำหน้าที่ของพุทธศาสนิกชน คือ พุทธศาสนิกชนจะช่วยรักษาพระพุทธศาสนา โดยรักษาพระธรรมวินัยให้เจริญมั่นคง เพราะว่าพระพุทธศาสนาก็คือ คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ายังดำรงอยู่ ก็จะเป็นประโยชน์แก่คนทั้งหลาย ช่วยให้เขามีชีวิตที่ดีงาม และสังคมที่ร่มเย็นเป็นสุข

2) pluggedความเป็นไทย คือ พระพุทธศาสนาเข้ามาอยู่ในสังคมไทย และได้กลายเป็นมรดกของชนชาติไทย คนไทยได้เห็นว่าพระพุทธศาสนาเป็นทรัพย์สมบัติที่มีค่าสูงสุดของประเทศชาติและสังคมของเรา เพราะว่าเมื่อพระพุทธศาสนาเข้ามาแล้ว ก็ให้หลักธรรมคำสอน ทำให้คนประพฤติดีงามเป็นหลักให้แก่สังคมเกิดสันติสุข

3) ตอบแทนคุณบิดามารดา คือ การบวชเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้จิตใจของพ่อแม่มีความสุข มีความปลาบปลื้มใจ ด้วยความหวังว่าเมื่อลูกได้เข้าไปอยู่ในวัด ได้ศึกษาอบรมในพระธรรมวินัยแล้ว ต่อไปก็จะเป็นคนดี เรียกว่าเป็นญาติของพระศาสนาอย่างแท้จริง

4) พัฒนาตนเอง คือ การพัฒนาชีวิตทั้งในด้านความประพฤติ คือพฤติกรรมทางกาย วาจา และด้านจิตใจที่มีความดีงาม เข้มแข็ง มั่นคง เป็นสุข และในด้านปัญญาคือความรู้ความเข้าใจสิ่งทั้งหลายตรงตามความเป็นจริง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การบรรพชาอุปสมบทสามารถพัฒนาบุคคลหรือองค์กรทุกหน่วยงานได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมถ้าบุคคลท่านใดต้องการพัฒนาทางตรงก็สามารถเข้ามารับการบรรพชาอุปสมบทเพื่อที่จะยอมรับแนวทางการปฏิบัติตามหลักธรรมในการพัฒนาความคิดเพราะทางพระพุทธศาสนาได้วางหลักของการศึกษาเพื่อพัฒนาตนไว้ทั้งทางภาคปฏิบัติก็คือการเจริญกรรมฐานเพื่ออบรมจิตใจส่วนทางด้านศึกษาก็คือไตรสิกขามีศีล สมาธิ ปัญญา แต่ถ้าหากการ

แนวทางในการพัฒนาตนด้วยทางอ้อมก็สามารถถือศีลปฏิบัติธรรมตามหลักบุญริยาวัตถุคือ ทาน ศีล ภาวนาก็สามารถช่วยพัฒนาตนได้เช่นกันแล้วแต่ความต้องการและการตัดสินใจของบุคคล

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. มหาเถรสมาคมกำหนดนโยบายร่วมสำนักงานพุทธศาสนาแห่งชาติหรือหน่วยงานทุกภาคส่วนเกี่ยวข้อง ในการส่งเสริมในการบรรพชาอุปสมบทตามสถานที่ในวาระสำคัญต่าง ๆ เพื่อเพื่อให้พุทธศาสนิกชนทั่วประเทศได้ร่วมส่งสมบุญบารมีในโครงการอุปสมบทหมู่และเป็นแบบอย่างอันดี

2. มหาเถรสมาคมควรกำหนดกฎเกณฑ์ให้ผู้ขอบรรพชาอุปสมบท ต้องผ่านการตรวจสอบประวัติ ทรนงค์โรคติดต่อร้ายแรง และรับรองผลการตรวจฯ จากโรงพยาบาลของรัฐ เพื่อเป็นการตรวจคัดกรองคุณสมบัติของผู้ที่บรรพชาอุปสมบทเป็นการยับยั้งไม่ให้เกิดความเสียหายต่อพระพุทธศาสนา

3. มหาเถรสมาคมควรเสริมสร้างพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมใหม่ให้เข้าถึงแก่นแท้ต่อผู้เข้ารับการบรรพชาอุปสมบท เมื่อลาสิกขา ก็จะได้บุคคลที่มีคุณภาพไปสู่วิถีชีวิตที่ดีงาม

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรกำหนดให้ผู้ขอเข้ารับการบรรพชาอุปสมบท ต้องได้รับการรับรองความประพฤติจาก ผู้ปกครองท้องที่ (นายอำเภอ, ผู้ใหญ่บ้าน, กำนัน หรือตำแหน่งอื่น ๆ ที่มีอำนาจในการรับรองบุคคล) ในหนังสือขอบรรพชาอุปสมบท เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้รับรู้และได้มีความรับผิดชอบร่วมกัน

2. ควรมีการสนับสนุนให้ผู้ขอที่บรรพชาอุปสมบทได้ศึกษาธรรมะทางพระพุทธศาสนาอย่างจริงจังเพื่อให้ผู้บรรพชาอุปสมบทได้เข้าถึงหลักธรรมและนำไปสืบทอดได้อย่างถูกต้องและเข้าใจ

3. ควรมีการติดตามผลของการปฏิบัติที่ได้จากการจัดของโครงการบรรพชาอุปสมบทในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้รู้ถึงความต้องการอย่างแท้จริงของการบรรพชาอุปสมบท

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในงานวิจัยครั้งต่อไป ควรเพิ่มกรณีศึกษาจากพื้นที่ของจังหวัดนครราชสีมา ในเขตอำเภออื่น ๆ หรือจังหวัดอื่นเพื่อเพิ่มบริบทของการวิจัยให้ได้องค์ความรู้และปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกบรรพชาอุปสมบท จังหวัดนครราชสีมาที่หลากหลาย

2. ในงานวิจัยครั้งต่อไป ควรนำงานวิจัยเรื่องนี้ไปศึกษาในพื้นที่อำเภอใกล้เคียงใน จังหวัดนครราชสีมา เพื่อหาข้อมูลเปรียบเทียบเพื่อนำไปพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ เลือกระบรพหาอุปสมบท จังหวัดนครราชสีมาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ในงานวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาวิจัย เพื่อพัฒนาในการเผยแพร่อุดมการณ์ในการ บรพหาอุปสมบทให้เกิดประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา

เอกสารอ้างอิง

คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2560). การปกครองคณะสงฆ์ไทย.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระครูวิธานอุดมกิจ (ฉัตรชัย จงเจตต์). (2567). แนวทางส่งเสริมการบรพหาอุปสมบทของ พุทธศาสนิกชนในสังคมไทย. วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย, 6(1), 203-214.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2549). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์. (พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระสนธยา อธิจิตโต (แฝกสูงเนิน). (2564). ปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการบวชของพุทธศาสนิกชนใน อำเภอสูงเนินจังหวัดนครราชสีมา. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการ จัดการเชิงพุทธ. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระสนธยา อธิจิตโต (แฝกสูงเนิน). (2564). ปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการบวชของพุทธศาสนิกชนใน อำเภอสูงเนินจังหวัดนครราชสีมา. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการ จัดการเชิงพุทธ. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

รัฐกรณ์ พงษ์ประเสริฐ. (2564). ปัจจัยที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงจำนวนสามเณรใน พระพุทธศาสนา. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์มจร, 9(5), 2143-2153.

สำนักงานเจ้าคณะอำเภอปากช่อง. (2565). สถิติภิกษุ สามเณร และศิษย์วัด. นครราชสีมา: สำนักงานเจ้าคณะอำเภอปากช่อง.

Yamane, Taro. (1973). Statistics an introductory analysis. New York: Harper & Row.